

Pirkka-Pekka Petelius vihr

Kirjallinen kysymys pakolaisvakoilun ehkäisemisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Pakolaisvakoilulla tarkoitetaan vierasta valtiota hyödyttävää tietojen hankintaa henkilöstä siten, että tiedustelun kohde tai hänen läheisensä joutuvat tai ovat vaarassa joutua vieraan valtion vainon tai painostuksen kohteeksi. Vakoilu kohdistuu yleensä henkilöihin, jotka ovat muuttaneet kotimaastaan jouduttuaan siellä syrjinnän tai väkivallan kohteeksi esimerkiksi mielipiteidensä tai kansallisen alkuperänsä vuoksi. Valtio siis vainoaa toisinajattelijoita, joko nykyisiä tai entisiä kansalaisiaan, ulkomailla. Tyypillisesti tiettyjen maiden kansalaiset värvätään tai painostetaan keräämään tietoja toinen toisistaan.

Yle kirjoitti 21.5.2020 artikkelin pakolaisvakoilusta ja vakoilun kohteiksi joutuneiden kokemuksista. Yle haastatteli Suomessa oleskelevia kiinalaisia toisinajattelijoita, jotka olivat kohdanneet seurantaa ja painostamista Kiinan taholta Suomessa.

Suojelupoliisin mukaan pakolaisvakoilusta on tullut pysyvä ilmiö Suomessa, mutta sitä ei ole kriminalisoitu. Siksi toimintaan on hankala puuttua varsinkin varhaisessa vaiheessa, jolloin kohteesta kerätään tietoa eri tavoin, kuten julkisella paikalla valokuvaamalla.

Oikeusministeriössä julkaistiin jo vuonna 2013 arviomuistio pakolaisvakoilun säätämisestä rangaistavaksi. Muistiosta annettiin 21 lausuntoa, ja lähes kaikki lausunnonantajat kannattivat pakolaisvakoilun kriminalisointia. Myös esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa henkilöön kohdistuva tiedustelutoiminta on laitonta.

Tiedusteluhistorian tutkijan Viktor Rantalan mukaan pakolaisvakoilun kriminalisointi olisi tärkeää kahdesta syystä. Ensinnäkin pakolaisvakoilu loukkaa kohteen turvallisuutta ja yksityisyyttä, ja sillä voi olla jopa kohtalokkaita seurauksia uhrille tai tämän läheisille. Toiseksi, toiminta loukkaa myös Suomen kansallisia etuja, sillä se on omiaan kaventamaan kansalaisten perusoikeuksia, kuten mielipiteenvapautta tai oikeutta poliittiseen toimintaan.

Pääministeri Marinin hallitus on ohjelmassaan sitoutunut huolehtimaan perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta sekä torjumaan ihmisiin kohdistuvia oikeudenloukkauksia. Nykyisen lainsäädännön puitteissa pakolaisvakoilun kohteiden turvallisuutta ja yksityisyyttä on kuitenkin vaikea taata.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 401/2021 vp

Miten hallitus varmistaa, etteivät Suomessa oleskelevat vieraiden valtioiden nykyiset tai entiset kansalaiset joudu pakolaisvakoilun kohteeksi,

ovatko nämä toimenpiteet riittäviä sekä

aikooko hallitus ryhtyä toimiin pakolaisvakoilun kriminalisoimiseksi?

Helsingissä 28.6.2021

Pirkka-Pekka Petelius vihr